

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра *соціальної роботи та реабілітації*

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
_____ САВИЦЬКА І.М.

«_____» _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри *соціальної роботи та реабілітації*

Протокол № 3 від 26.03.2025 р.

Завідувач кафедри _____ СОПІВНИК І.В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня

_____ ОСАДЧЕНКО І.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань: *І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення*
Спеціальність: *І01 Соціальна робота та консультування*
Освітня програма: *«Соціальна робота»*
Факультет: *гуманітарно-педагогічний*
Розробники: *Осадченко І.І., д-р. пед. наук, проф.*

Опис навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія»

Освітній компонент «Реабілітаційна психологія» є **вибірковим** (цикл спеціальної (фахової) підготовки).

Основними завданнями дисципліни «Реабілітаційна психологія»: ознайомити студентів зі змістом, завданнями та аспектами психологічної реабілітації, особливостями організації реабілітаційної допомоги, методами і прийомами, необхідними для вирішення практичних завдань відновного лікування, сприяти розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх соціальних працівників та їхньої подальшої самоосвіти.

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	
Спеціальність	І01 Соціальна робота	
Освітньо-професійна програма	«Соціально-психологічна реабілітація»	
Освітній ступінь	другий (магістерський)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	перший	перший
Семестр	перший	перший
Лекційні заняття	45год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	162 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин: аудиторних самостійної роботи студента	6 год.	—

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу «Реабілітаційна психологія»: ознайомити студентів зі змістом, завданнями та аспектами психологічної реабілітації, особливостями організації реабілітаційної допомоги, методами і прийомами, необхідними для вирішення практичних завдань відновного лікування, сприяти розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх соціальних працівників та їхньої подальшої самоосвіти.

Набуття компетентностей:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 7).
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 9).
- Здатність працювати в команді (ЗК 10).

Спеціальні:

- Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та реабілітації (СК 4).
- Здатність до професійної рефлексії (СК 7).
- Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи (СК 11).

Результати навчання з дисципліни:

- Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1)
- Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8).
- Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9)
- Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13)
- Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРН 17)
- Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРН 18)

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи реабілітаційної психології у контексті соціальної роботи												
Тема 1. Специфіка реабілітаційної психології	8	2	2			4	7					7
Тема 2. Стресові, кризові та психотравмувальні ситуації у житті людини	8					8	9			2		7
Тема 3. Посттравмувальний стресовий розлад	6	2	2			2	7					7
Тема 4. Сучасні підходи до надання допомоги у кризових ситуаціях												
Разом за модулем 1	22	4	4			14	23			2		21
Модуль 2. Методи реабілітаційної психології												
Тема 5. Загальні положення про психологічну реабілітацію осіб, які пережили травмувальний досвід	8	2	2			4	9	2				9
Тема 6. Психологічна реабілітація людей з невротами, депресіями, синдромами мігранта	10	2	2			4	9					9
Тема 7. Психологічна реабілітація соматичних хворих	8	2	2			4	9					9
Тема 8. Особливості реабілітаційної допомоги клієнтам у стані гострого горя	10	4	4			4	8					8
Разом за модулем 2	36	10	10			16	37	2				35
Модуль 3. Реабілітація та абілітація військових та членів їхніх родин, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб												
Тема 9. Реабілітація та абілітація військових	8	2	2			2	7					5
Тема 10. Зарубіжний та вітчизняний досвід реабілітації військових						4						6
Тема 11. Технології психологічної реабілітації членів родин військових, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб	6	2	2			2	7					5
Тема 12. Профілактика професійного вигорання психологів, соціальних працівників, волонтерів, педагогів, капеланів під час і після війни	8	2	2			2	9		2			5
Разом за модулем 3	22	6	6			10	23		2			21

Модуль 4. Технології формування та діагностики стресостійкості особистості												
Тема 13. Психологічна реабілітація та формування стресостійкості дітей під час війни	15	4	4			7	9		2			7
Тема 14. Психологічна допомога, реабілітація та формування стресостійкості засобами арт- та інших видів терапії	15	4	4			7	7					7
Тема 15. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	10	2	2			6	7					7
Разом за модулем 4	40	10	10			20	37		4			35
Усього годин	120	30	30			60	120		8			112

1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Специфіка реабілітаційної психології	2
2.	Стресові, кризові та психотравмувальні ситуації у житті людини	2
3.	Посттравмувальний стресовий розлад	2
4.	Сучасні підходи до надання допомоги у кризових ситуаціях	2
5.	Загальні положення про психологічну реабілітацію осіб, які пережили травмувальний досвід	2
6.	Психологічна реабілітація людей з невробами, депресіями, синдромом мігранта	2
7.	Психологічна реабілітація соматичних хворих	2
8.	Особливості реабілітаційної допомоги клієнтам у стані гострого горя	2
9.	Реабілітація та абілітація військових	2
10.	Зарубіжний та вітчизняний досвід реабілітації військових	2
11.	Технології психологічної реабілітації членів родин військових, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб	2
12.	Профілактика професійного вигорання психологів, соціальних працівників, волонтерів, педагогів, капеланів під час і після війни	2
13.	Психологічна реабілітація та формування стресостійкості дітей під час війни	4
14.	Психологічна допомога, реабілітація та формування стресостійкості засобами арт- та інших видів терапії	4
15.	Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Специфіка реабілітаційної психології	2
2.	Стресові, кризові та психотравмувальні ситуації у житті людини	2
3.	Посттравмувальний стресовий розлад	2
4.	Сучасні підходи до надання допомоги у кризових ситуаціях	2
5.	Загальні положення про психологічну реабілітацію осіб, які пережили травмувальний досвід	2
6.	Психологічна реабілітація людей з невробами, депресіями, синдромом мігранта	2
7.	Психологічна реабілітація соматичних хворих	2
8.	Особливості реабілітаційної допомоги клієнтам у стані гострого	2

	горя	
9.	Реабілітація та абілітація військових	2
10.	Зарубіжний та вітчизняний досвід реабілітації військових	2
11.	Технології психологічної реабілітації членів родин військових, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб	2
12.	Профілактика професійного вигорання психологів, соціальних працівників, волонтерів, педагогів, капеланів під час і після війни	2
13.	Психологічна реабілітація та формування стресостійкості дітей під час війни	4
14.	Психологічна допомога, реабілітація та формування стресостійкості засобами арт- та інших видів терапії	4
15.	Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	2

4. Теми самостійних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття «психологічний ресурс» та «психологічна криза»	4
2	Сутність понять «психотравмувальна ситуація», «стрес», стресостійкість, психічна травма і травматичні події	8
3	Сутність динаміки переживання травмувальної ситуації	2
4	Досвід американського Інституту травм	4
5	Умови та особливості індивідуального психологічного консультування	2
6	Сутність психологічної реабілітації людей із синдромами мігранта	2
7	Типи психологічних реакцій на хворобу	4
8	Сутність надання психологічної підтримки у стадії горя	2
9	Сутність психологічної допомоги військовослужбовцям, які виконують свій обов'язок у зоні бойових дій	2
10	Американський та європейський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни, зокрема допомоги ветеранам у подолання ознак ПСТР	4
11	Сутність технології розвитку стресостійкості у дружин ветеранів війни для подолання вторинної травматизації	2
12	Сутність поняття «професійне вигорання»	2
13	Сутність технології розвитку стресостійкості дітей дошкільного, молодшого шкільного віку	7
14	Сутність надання психологічної допомоги дітям, дорослим, зокрема військовим	сутність надання психологічної
15	Базові принципи психодіагностики осіб, які пережили травмівну подію	6
		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування; самотестування, взаємне тестування;
- вікторини;
- захист практичних, самостійних робіт, проєктів;
- взаємооцінювання, самооцінювання

7. Методи навчання

- методи технології інтерактивного навчання («мозковий штурм у парах», «громадські слухання», різні види дискусія та дебатів; «1 – 12 – 3 – 4 – разом», «аналіз наукових джерел» тощо);
- методи технології ситуаційного навчання (кейс-стаді, метод аналізу конкретної ситуації);
- методи технології AGREE-навчання (інтерактивно-проблемна презентація лекційного та домашнього навчання);
- методи технології партнерського навчання (узгодження зі студентами змісту навчальної дисципліни та окремих тем, видів домашнього завдання; розробка студентами тематичних вікторин);
- методи технології проєктного навчання (різновиди методу проєктів);
- психопедагогічні методи навчання (авторські методи: «Позитивчики», «Заняття у малюнках», елементи арт-терапії, «Весела казка про...» тощо);
- дослідницькі методи навчання («Google» – у допомогу», різновиди дослідницьких завдань);
- методи технології інформаційно-комунікаційного навчання (різні види презентацій; «Реабілітаційна психологія – для всіх» (відеодописи у соціальних мережах), застосування ІІІ у процесі подання матеріалу).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи реабілітаційної психології у контексті соціальної роботи		

ПР, СР Тема 1. Специфіка реабілітаційної психології	Знати: основні завдання реабілітаційної психології, системи реабілітаційних заходів, поняття «психологічний ресурс» та «психологічна криза». Уміти: розрізняти основні ознаки порушень унаслідок психотравмувальних ситуацій, виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9), демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).	9
ПР, СР Тема 2. Стресові, кризові та психотравмува льні ситуації у житті людини	Знати: сутність понять «ситуація», «кризова ситуація», «психотравмувальна ситуація», «стрес», стресостійкість, психічна травма і травматичні події, компенсація Адлера та Виговського. Уміти: розрізняти класифікацію психотравмувальних ситуацій, психічних стресорів, рівні реакцій людини на стрес (фізіологічний та психологічний стреси); виявляти три рівні впливу хронічного стресу на особистість (рівень реакцій, соціального функціонування, глибинних особистісних змін) та позитивний / негативний впливи стресу на людину; розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1), автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 7), здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи (СК 11).	9
ПР, СР Тема 3. Посттравмув альний стресовий розлад	Знати: сутність травмувального досвіду і динаміки переживання травмувальної ситуації, посттравмувальний стресового розладу, суїцидальної поведінки та реакції горя. Уміти: розрізняти психологічні моделі та етимологію поширення ПТСР, ПТСР-синдрому та групи його елементів, гостру реакцію на стрес та фактори ризику й індивідуальну уразливість, стадії відновлення після травм; виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9), демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю	9

	умов і вимог); спеціальні (здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 7), здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та реабілітації (СК 4).	
<i>ПР, СР</i> Тема 4. Сучасні підходи до надання допомоги у кризових ситуаціях	Знати: досвід американського Інституту травм та досвід діяльності вітчизняних волонтерських проєктів: родинний психопедагогічний підхід. Уміти: надавати психологічну допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій; демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРН 18), демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3)), здатність до професійної рефлексії (СК 7).	9
ПР, СР Тема 5. Загальні положення про психологічну реабілітацію осіб, які пережили травмувальний досвід	Знати: методи психологічної допомоги, систему вправ, умови та особливості індивідуального психологічного консультування, стадії відновлення, особливості побудови реабілітаційної програми у реабілітаційній психології. Уміти: надавати первинну комплексну психологічну допомогу в моменти кризових ситуацій, мотивувати для виживання, допомагати віднайти сенс життя для реабілітації; самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРН 17), виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3), здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи (СК 11).	9

<i>ПР, СР</i> Тема 6. Психологічна реабілітація людей з неврозами, депресіями, синдромами мігранта	Знати: сутність психологічної реабілітації людей з неврозами, депресіями, синдромами мігранта; реабілітаційної психології залежностей. Уміти: надавати первинну соціально-психологічну допомогу особам, які пережили полон та тортури; розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1), демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (навички міжособистісної взаємодії (ЗК 9)	9
<i>ПР, СР</i> Тема 7. Психологічна реабілітація соматичних хворих	Знати: типи психологічних реакцій на хворобу; сутність евтаназії і хоспісу. Уміти: розрізняти особливості психічних розладів і реакцій при онкологічних захворюваннях, сексуальних проблемах і розладах, проблем похилого віку, психологічного супроводу тих, хто помирає; самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРН 17), автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3)	8
<i>ПР, СР</i> Тема 8. Особливості реабілітаційної допомоги клієнтам у стані гострого горя	Знати: сутність надання психологічної підтримки у стадії горя. Уміти: надавати первинну психологічну допомогу особам, які переживають горе; розробляти конструктивні програми психологічної реабілітації особам у стадії горя; демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРН 18), виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність працювати в команді (ЗК 10)	8
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100

Модуль 2. Реабілітація та абілітація військових та членів їхніх родин, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб		
ПР, СР Тема 9. Реабілітація та абілітація військових	Знати: сутність психологічної допомоги військовослужбовцям, які виконують свій обов'язок у зоні бойових дій, та пораненим. Уміти: надавати первинну психологічну допомогу військовослужбовцям, які виконують свій обов'язок у зоні бойових дій, та пораненим; виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9), самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРН 17). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (навички міжособистісної взаємодії (ЗК 9)	10
ПР, СР Тема 10. Зарубіжний та вітчизняний досвід реабілітації військових	Знати: американський та європейський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни, зокрема допомоги ветеранам у подолання ознак ПСТР. Уміти: застосовувати технологію відновлення внутрішніх і зовнішніх ресурсів для подолання проявів ПТСР у військовослужбовців та ветеранів, які перебувають на реабілітації, здійснювати профілактику стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій; автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8), розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1)	10
ПР, СР Тема 11. Технології психологічної реабілітації членів родин військових, а також зовнішньо, внутрішньо переміщених осіб	Знати: сутність технології розвитку стресостійкості у дружин ветеранів війни для подолання вторинної травматизації та технологію переосмислення та переживання травматичного досвіду переміщеними особами у процесі психологічної допомоги з подолання проявів ПТСР. Уміти: організовувати психологічну реабілітацію негативних наслідків розлучення; демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРН 18), самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії,	10

	толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРН 17). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (навички міжособистісної взаємодії (ЗК 9), здатність працювати в команді (ЗК 10).	
<i>ПР, СР</i> Тема 12. Профілактика професійного вигорання психологів, соціальних працівників, волонтерів, педагогів, капеланів під час і після війни	Знати: сутність поняття «професійне вигорання» та профілактики професійного вигорання. Уміти: організовувати діяльність телефон довіри, здійснювати психологічну підтримку волонтерів, які працюють із постраждалими; виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9), розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3)	10
<i>ПР, СР</i> Тема 13. Психологічна реабілітація та формування стресостійкості дітей під час війни	Знати: сутність технології розвитку стресостійкості дітей дошкільного, молодшого шкільного віку, підлітків зокрема дітей військовослужбовців, які мають прояви ПТСР. Уміти: застосовувати технології розвитку стресостійкості дітей дошкільного, молодшого шкільного віку, підлітків зокрема дітей військовослужбовців, які мають прояви ПТСР; демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності (ПРН 13), демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРН 18). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (навички міжособистісної взаємодії (ЗК 9)	10

<i>ПР, СР</i> Тема 14. Психологічна допомога, реабілітація та формування стресостійкості засобами арт- та інших видів терапії	Знати: сутність надання психологічної допомоги дітям, дорослим, зокрема військовим, здійснення родинної психологічної реабілітації засобами арттерапії. Уміти: надавати психологічну допомогу дітям, дорослим, зокрема військовим, здійснення родинної психологічної реабілітації засобами арттерапії; автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8), виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність працювати в команді (ЗК 10))	10
<i>ПР, СР</i> Тема 15. Діагностичний інструментарій у реабілітаційном у процесі	Знати: чому базові принципи психодіагностики осіб, які пережили травмівну подію, особливості посткризової психологічної діагностики дітей, короткі характеристики психодіагностичних методик. Уміти: використовувати критерії ПТСР в МКБ-10, посттравматичного стресового розладу по DSM-IV, гострої реакції на стрес по DSM-IV; розрізняти психологічні ознаки та чинники формування патологічних залежностей, типи ПТСР за Волошиним та типи травмувальних ситуацій; виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання (ПРН 9), розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН 1). Компетентності: інтегральна (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); спеціальні (здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 3), здатність до професійної рефлексії (СК 7)).	10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4884>)
- покликання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- відеоматеріали YouTube Inna Osadchenko: https://www.youtube.com/channel/UCATZ2CD-gR7_YOhtL4gT10g
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендована література

Основна

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник / заг. ред. Л. Царенко. Київ, 2020. Т. 2. 240 с. <https://www.osce.org/files/f/documents/a/c/430829.pdf>
2. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / Віра Дуб. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2022. 92 с. file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/Telegram%20Desktop/10_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BA_%D0%A0%D0%9F%D1%81.pdf
3. Смольська Л. М. Метод. вказ. до прак. робіт та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спец. 053 «Психологія» заочної та денної форм навчання [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2023. 18 с.

URL:<file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/Telegram%20Desktop/4%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%20%D0%A0%D0%9F%D1%81.pdf>

Додаткова

4. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2020. 219 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/77241343.pdf>
5. Індивідуальна вразливість і психологічні наслідки травми. URL: http://e-pidruchniki.com/content/874_16_Individyalna_vrazlivist_i_psihologichni_naslidki_travmi.html
6. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3301/1/%D0%90%D1%80%D1%82%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F-19-10-20.pdf>.
7. Кісарчук З. Г., Омельченко Я. М., Лазос Г. П., Литвиненко Л. І. ... Царенко Л. Г. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: метод. посіб. / ред. З. Г. Кісарчук. Київ: ТОВ “Видавництво “Логос”. 2024 с. file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/Telegram%20Desktop/13_%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%A0%D0%9F%D1%81.pdf
8. Кісарчук З. Г., Омельченко Я. М., Лазос Г. П. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія / ред. З. Г. Кісарчук. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2023. 178 с. file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/Telegram%20Desktop/11_%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%9F%D0%A2%D0%A1%D0%A0.pdf
9. Олексюк О. Є. Психологія кризова та травмуючих ситуацій. Теоретичний матеріал до дисципліни «Психологія кризова та травмуючих ситуацій»: навч.-метод. посібник / Миколаїв: СПД Румянцева, 2025. 420 с. http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/742/3/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%8E%D0%BA_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B%D0%B2%D0%B0.pdf
10. Типи посттравматичного стресового розладу. URL: <https://www.structura.space/uk/section/posttravmaticheskoe-stressovoe-rasstrojstvo-ptsr/>
11. Поняття психологічної кризи. URL: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/bjd/1016.html>
12. Психологічна підтримка ЧДТУ. URL: <https://chdtu.edu.ua/psychological-support/psychological-resources-restoration> (дата звернення: 27.08.2024).
13. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2023. – 160 с. – Бібліогр.: с. 149–159. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psiholog_travm.pdf
14. Рінило В. В. Артпедагогіка й арттерапія в соціально-педагогічній роботі фахівців соціальної сфери. Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів: матеріали доповідей та повідомлень міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород, 27.09.2024 р.) / за

ред. І. В. Козубовської, Ф. Ф. Шандора. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2024. С. 81–83.

15. Руденко Ю. Ю. Арт-терапія в соціальній роботі. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Соціальна робота XXI століття в Україні: теорія та практика (Кіровоград, 18.05.2024). URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2018/conf-18-05-2018/Rudenko.pdf>
16. Котлова Л., Ковтун В. Теоретичні основи психологічного благополуччя на різних етапах онтогенезу. *Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету*. Вип. 9. / За ред. Л. П. Журавльової, В. О. Климчука, Ю. Ю. Дем'янчук. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2024. С. 54–56.
17. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник / Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2025. 324 с. <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf>
18. Орел А. В. Арт-терапія та інформаційні технології в арсеналі соціального працівника. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/39793/1/S_r_i_s_X_2020-147-150.pdf
19. Олійник І. В. Арт-терапія як одна з інноваційних психолого-педагогічних технологій у професійній діяльності соціальних працівників. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 61. 2022. С. 208–213.
20. Осадченко І., Словік О., Барна М. Психопедагогічні рекомендації для роботи з дітьми 6–11 років (для вчителів початкової школи, які у час війни проводять уроки офлайн та онлайн; психологів; молодших школярів та їхніх батьків): У рамках міжнародного волонтерського мініпроєкту «Урок для дітей України» (під час і після війни). Умань: Громадська організація «Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури», 2022. 41 с. <https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/Psikhopedagogichni-rekomendacii-dlya-roboti-z-ditmi-6%E2%80%9311-rokiv.pdf>
21. Осадченко І., Словік О., Барна М. Психопедагогічні рекомендації для роботи з дітьми 6–11 років (для вчителів початкової школи, які у час війни проводять уроки офлайн та онлайн; психологів; молодших школярів та їхніх батьків): У рамках міжнародного волонтерського мініпроєкту «Урок для дітей України» (під час і після війни) за співпраці з «Fundacja Edu SEN» (Республіка Польща), Stowarzyszenie Klanza (Республіка Польща) та сприяння Державної служби якості освіти України. Випуск 2. Умань: Громадська організація «Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури», 2022. 29 с. <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/104UvoFu0cLjce4syTLKpmgQyiAPWaIw5>
22. Osadchenko I., Slovik O., Barna M. Rekomendacje psychopedagogiczne dotyczące pracy z dziećmi w wieku 6–11 lat (dla nauczycieli szkół podstawowych, które prowadzą zajęcia online i/lub offline podczas wojny; pracowników socjalnych; psychologów; uczniów młodszych oraz ich rodziców): W ramach międzynarodowego mini projektu wolontarystycznego «Lekcje dla dzieci z

Україну» (podczas i po wojnie). Tłumacz: Liliia Sydor; Redaktor językowy i korektor: Alina Godlewska. Część 1. Uman–Lublin: Organizacja społeczna Międzynarodowe stowarzyszenie edukacji społecznej, nauki i kultury, 2022. 40 s. <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/104UvoFu0cLjce4syTLKpmgQyiAPWaIw5>

23. Осадченко І. І., Чирва Г. М. Сучасна характеристика методів виховання: особистісно орієнтований підхід (частина І: методи формування свідомості особистості та методи організації діяльності, формування досвіду громадської поведінки). *Balkan Scientific Review*. 2020. Т.3. № 2(4). С. 45-49. <https://balkan-sci-review.com/wp-content/uploads/2020/10/BSR-2019-T.3-24-2.pdf>
24. Осадченко І. Сутність середовищного підходу у контексті ноосферної педагогіки. *Кременчуччина – основа проєктування освіти регіону під час випробувань і надалі : Матеріали III-ї науково-педагогічної експедиції Науково-дослідної лабораторії з вивчення і розроблення гуманітарних ідей академіка В. І. Вернадського : методичний посібник / За наук. ред. А. П. Самодріна. Кременчук : Видавництво «НОВАБУК», 2022. С. 194–199.*
25. Осадченко І. І. Розв'язання педагогічних ситуацій – і наука, і мистецтво / Осадченко І. І. // *Учитель початкової школи*. – 2024. - № 7. – С. 16-21.
26. Осадченко І. І. Особливості створення психологічного комфорту на заняттях як запорука збереження здоров'я студентів та викладачів. Вісник науково-дослідницької лабораторії «В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття»: 100-річчю від дня народження В. О. Сухомлинського присвячується. / за ред. В. Г. Кузя. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. Випуск XI. 146 с.
27. Осадченко І. Аналіз психолого-педагогічного питання: «Як протистояти психологічному насильству на робочому місці?». *Сучасні психолого-педагогічні ідеї: збірник наукових та навчально-методичних праць / гол. ред.: Осадченко І. І. Вип. 1. Умань: Громадська організація «Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури», 2022. С. 8–10.*
28. Стрес: користь та шкідливість, причини, симптоми та лікування. URL: <https://www.konex.com.ua/blog/stres-korist-ta-shkidlivist-prichini-simptomi-ta-likuvannya/>
29. Стрессова реакція. URL: <https://www.vvybir.org.ua>
30. Стресостійкість у сучасному світі. URL: <https://www.wunu.edu.ua/student-life/laboratory-psychological-services/recommendations-and-tips/9681-stresostiikist-u-suchasnomu-sviti.html>
31. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2022. 160 с. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psiholog_travm.pdf
32. Французова К. О. Психологічна травма і шляхи її подолання. 2024. URL: https://upsihologa.com.ua/Psihologichna_travma_i_shlya-frantsuaza.html
33. Хохліна О. П. Значення поглядів Л. С. Виготського для розробки проблеми розвитку дитини з інтелектуальними порушеннями. Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. Праць / Донбас. держ. пед. ун-т. Харків: ТОВ "Видавництво НТМТ", 2023. 64-74 с. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/37471/1/%D0%A5%D0%BE%D1%85%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E.%D0%9F.%20%D0%9B.%D0%A1.%D0%92%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9....pdf>

Інформаційні ресурси

1. Арт-терапія: кому це потрібно. URL: <https://youtu.be/-q5Cc2tO7tA>.
2. Арт-терапія – лікування чи розвага? URL: <https://youtu.be/q8-0D0O2XIA>
3. Творчі Розмови «Арт терапія – що? як? для чого?». URL: <https://youtu.be/O1Y8hWfTBnE>.
4. Танцювально-рухова терапія. URL: <https://youtu.be/yLt9DAz4ZNk>.
5. Танцювально-рухова терапія. Ранок UA: Дніпро. URL: <https://youtu.be/tMh4XE6IKXI>.
6. Вебінар: Арт-терапія в педагогічній практиці. Емоційний розвиток особистості засобами арт-терапії. URL: <https://youtu.be/fe8Mn2CY0UQ>.
7. Використання арт-терапії у школі: теорія і практика. URL: <https://youtu.be/V5bZIJQQSjY>.
8. Арт-терапія як спосіб пережити емоції. URL: https://youtu.be/APt42O_S9s0.
9. Арт-терапія в педагогічній практиці. Емоційний розвиток особистості засобами арт-терапії. URL: <https://youtu.be/J7MBrCNU47A>.
10. АРТ-терапія та досвід в роботі з дітьми, дорослими щодо проживання травми, горя та втрати: https://youtu.be/Vv5uXq_wiMo.
11. Я-концепція. Формування та функції. URL: <https://youtu.be/3r3KuDAbhZU>.
12. Ціннісні орієнтири – основа життєвого вибору та успішної самореалізації особистості. URL: <https://youtu.be/j-y9cfDLe2c>.
13. Вебінар: Арт-терапія сімейного щастя. URL: <https://youtu.be/gAqsWJdJQms>.
14. Арт-терапія. Корисні практики арт-терапії на кожен день. URL: <https://youtu.be/eeBCDTAegVw>.

Авторські відеоресурси:

1. «Наші помилки: негативні та позитивні установки»: <https://www.youtube.com/watch?v=Kzqy5EXwK70>
2. «Гордіня, заздрість та егоїзм як чинники та перешкоди формування групової згуртованості»: <https://www.youtube.com/watch?v=JZUsNa0pVkc>
3. «Наші помилки: механізми індивідуального психічного опору та захисту»: <https://www.youtube.com/watch?v=lh8pEu2VKWs>
4. «Техніки саморегуляції стану особистості у стресових ситуаціях»: Частина 2 <https://www.youtube.com/watch?v=m4um33BOuos>
5. Мене нічого не тішить. Депресивний стан. Відчай. https://www.youtube.com/watch?v=cJZQaQ4E_1Y
6. Жертва домашнього насилля чи спонсор програми агресора? <https://www.youtube.com/watch?v=t5CeW9GtVK0>
7. Мене дратують інші люди! А чому люди такі? https://www.youtube.com/watch?v=fEVjrpoF_qQ
8. Жасминовий рай. <https://www.youtube.com/watch?v=db4ytYeadQI>
9. Кохання чи емоції? Як убезпечити тривалість шлюбу? <https://www.youtube.com/watch?v=DHF3PI9Shul>
10. Психовірш Ми, інші, Світ та наш ВИБІР. <https://www.youtube.com/watch?v=aMhLTDFm4LQ>
11. Аб'юзери, не підходьте! https://www.youtube.com/watch?v=e_heB0JdbvY

12. Медитація для активного пробудження. Ранок у селі.
<https://www.youtube.com/watch?v=FI7brKWpaAs>
13. Любити ближнього свого, як самого себе? Безумовна любов.
<https://www.youtube.com/watch?v=bSdDkqiuDu8>
14. Як заснути? Медитація. Весняний вечір українського села.
<https://www.youtube.com/watch?v=K6hbbY4gRes>
15. **Як пережити втрату близької людини, відпустити і жити далі?**
<https://www.youtube.com/watch?v=HP4uYp3QWn8>
16. Як пережити втрату близької людини? Частина 2:
https://www.youtube.com/watch?v=hYxd_6pnTyQ
17. Як пережити втрату близької людини? Частина 1:
<https://www.youtube.com/watch?v=3eLeKCWL2mI>
18. Стресові, кризові, психотравмувальні ситуації. Частина 2:
<https://www.youtube.com/watch?v=RuEDCIyF41o>
19. Стресові, кризові, психотравмувальні ситуації. Частина 1:
<https://www.youtube.com/watch?v=gP7wUh5yevY>
20. Розлучення батьків: як поводитися у цей час із дітьми?
<https://www.youtube.com/watch?v=Hnfwaw-mvBg>
21. Прокрастинація: що це і як позбутися?
<https://www.youtube.com/watch?v=DQLeQfp0H0Q>